

HOOFDSTUK I

Een uitnodiging voor de reis

Van tijd tot tijd zou de kerk moeten inventariseren wat het meest wezenlijke, het belangrijkste en het krachtigste is in ons gemeenschapsleven. Al zingen we met de tongen van mensen en engelen, als we niet werkelijk de levende God aanbidden, zijn we als schallend koper of een rinkelende cimbaal. Al stellen we een prachtige liturgie samen, als deze liturgie het ons niet mogelijk maakt om de levende God te aanbidden, zijn we niet meer dan balletdansers. Al plaveien we de vloer opnieuw en stukadoren we het metselwerk, al blijven we binnen ons budget en zijn we een lokkertje voor alle toeristen, als we God niet aanbidden, zijn we totaal niets.

- N.T. Wright, For All God's Worth: True Worship and the Calling of the Church

O pnieuw is het tijd – tijd om de aanbidding die God centraal stelt te herontdekken. Als Hij niet in het middelpunt van onze samenkomst staat, waar gaat het in de liturgie dan eigenlijk om? Het laatste wat wij allen – en ook God – nodig hebben is nóg weer een samenkomst. Zoals Hij in het verleden verlangde naar meer dan brandoffer en spijsoffer, verlangt God tegenwoordig naar aanbidding die meer gericht is op relatie dan op liturgie. Als we naderen tot God, zal Hij tot ons naderen (zie Jak. 4:8). Bij deze ontmoeting staat het terugwinnen van het in het paradijs verloren vertrouwen centraal.

Daarom zei Christus, toen Hij in de wereld kwam: ‘Offers en gaven hebt U niet verlangd,’ (ook al moesten die naar de wet gebracht worden). Toen zei hij: ‘Hier ben ik, ik ben gekomen om Uw wil te doen’ (Hebr. 10:5, 8-9).

De aanbidding die God zoekt rekt volkomen op zijn initiatief. Hij weet dat aanbidding slechts dán zichtbaar wordt als we al onze plannen opgeven voor de zijne, vertrouwend op zijn soevereine kracht en onbeperkte genade. Alleen vanuit deze hartsgesteldheid kan een werkelijke liturgie voortvloeien, kunnen kunst en muziek aan hun hoogste roeping beantwoorden en kan een aanbeddende gemeente als baken van hoop haar licht verspreiden in een lijdende en zoekende wereld.

GOD IN HET MIDDELPUNT

Beïnvloed door een wereldwijde consumptiemaatschappij, een alsmaar voortschrijdende technologie en een postmoderne angst, kunnen we het moeilijk vinden deel te worden van iets dat niet bestaat voor ons profijt. We aarzelen iets te omhelzen wat onze persoonlijke mening in twijfel trekt en ons comfortabele leven verstoort, en zo

kan een ongeremde aanbedding belachelijk lijken. Toch gaat het bij ware aanbedding om een leven dat alles uit handen geeft. Het gaat er niet om wat het 'ons' oplevert. Nee, eerder gaat het erom dat we verbroken en verneerd worden als we onze levens en plannen neerleggen voor Hem, de Koning der Eeuwigheid.

Kennen we God *werkelijk*? Zijn we bereid te worstelen met de vraag 'Wat betekent het onder zijn koninklijke heerschappij te leven?' Als we de aanbedding die God zoekt proberen te ontwikkelen, is theologie (kennis van God en zijn handelen) essentieel. Onze aanbedding moet verankerd zijn in de onveranderlijke en eeuwige waarheden over zijn Persoon en de invloed van zijn voortgaand koninkrijk op de aarde. De reis naar aanbedding is een levenslange zoektocht om God in zijn Woord te ontdekken en Hem voortdurend aan het werk te zien in ons dagelijks leven en de wereld om ons heen.

Zonder dat we er erg in hebben kan aanbedding een product worden, of gebruikt worden als een middel om een bepaald doel te bereiken. Dit geeft een alsmaar groeiende druk in de plaatselijke gemeente om aanbedding als middel te beschouwen die je voor verschillende doelen kunt gebruiken: een hulpmiddel om de kerk te laten groeien; een werktuig voor evangelisatie; een sfeerschepper; een warming-up voor de verkondiging van het Woord; een bron van inkomsten door het publiceren en opnemen van de muziek, en ga zo maar door.

✦

*De reis naar
aanbedding is een
levenslange
zoektocht om God
in zijn Woord te
ontdekken en
Hem voortdurend
aan het werk te
zien in ons
dagelijks leven en
in de wereld om
ons heen.*

✦

Het lijkt erop dat we het risico lopen een kerkcultuur te creëren waarin schoonheid en vermaak het watermerk worden voor een geweldige aanbiddingservaring. We evalueren voortdurend de effectiviteit van aanbidding aan de hand van de respons van mensen. We schilderen God af als Iemand die er is voor ons voordeel, en we 'zien aanbidding als iets dat is ontworpen om onze basale zelfzucht te versterken, onder het mom van 'we hebben het nodig.'¹

ONZE VISIE OP AANBIDDING

Verskillende invloeden binnen de christelijke subcultuur dragen bij aan onze houding ten opzichte van aanbidding. De groeiende populariteit van aanbiddingsmuziek en de daaruit voortvloeiende invloed van aanbiddingsleiders en -artiesten, tekstschrijvers en aanbiddingsbands hebben een duidelijk effect. Tien of vijftien jaar geleden was het ondenkbaar dat een aanbiddingsleider en/of een tekstschrijver, behalve als roeping binnen een kerk, de gelegenheid zou hebben om er zijn brood mee te verdienen. In deze tijd hebben de explosieve groei van uitgeversrechten en de populariteit van de aanbiddingsartiesten, die bijna de status van een rockster hebben gekregen, de aanbidding voor het voetlicht van de christelijke muziekindustrie gebracht. Aanbiddingsmuziek is uitgegroeid tot een geheel eigen genre. Deze groei is aan de ene kant opwindend. Een teken dat de kerk gezond is, nu ze haar plaats als een aanbiddende gemeenschap inneemt. Maar aan de andere kant is het tegelijkertijd ook een pad door een mijnenveld van geld, roem en alle dynamiek die dit met zich meebrengt.

Toen ik een van mijn eerste composities schreef voor de kerk, had ik niet kunnen bedenken dat dit een manier zou worden om de kost te verdienen. Behalve de kerkelijke gezangen en een aantal stukgezongen liedjes van de 'Jezus-beweging' waren er maar heel weinig liederen. Het tekstschrijven voor mijn plaatselijke gemeente was eenvoudig het resultaat van het feit dat ik lid was van een gemeente die wanhopig op zoek was naar nieuwe uitingen van aanbidding. Ik ervaar het als een strijd die onbevangingheid van toen steeds te bewaren, als ik liederen schrijf die gelanceerd worden op een overvoerde markt en opnamen verloren zie gaan in de maalstroom van distributiecontracten en bevolkingsstatistieken.

Het is belangrijk dat we lang genoeg stil staan om onze plaats te bepalen. Voor wie doen we het nu? Luistert God eigenlijk wel? Hierop zijn geen eenvoudige antwoorden te vinden. Maar we moeten beslist de moed hebben moeilijke vragen te blijven stellen en te streven naar eenvoud en overgave als het hart van hoe we aanbidding uiten.

Het verlangen om onze aanbidding toegankelijk te maken voor mensen die God zoeken, mensen die wellicht niet vertrouwd zijn met onze specifieke liturgie of kerkcultuur, is een andere stroming binnen de huidige cultuur die onze visie op aanbidding beïnvloedt. Het is van essentieel belang dat we begrip kweken voor mensen die God ontdekken door een samenkomst in de kerk; maar het is even belangrijk dat we God in het middelpunt houden van onze aanbidding. Niets is erger dan dat iemands reis naar God gefrustreerd wordt door onnodige christelijke clichés en religieuze ballast. We hoeven ons echter niet te schamen voor aanbidding die

Bijbels authentiek is, of onzeker te worden door het leven in een maatschappij die vijandig gezind kan zijn tegen God en zijn handelen. Hij is onze Koning, en we moeten niet bang zijn voor 'degenen die het lichaam kunnen doden, maar niet tot iets ergers in staat zijn' maar we hebben ontzag voor Hem, die 'de macht heeft om iemand niet alleen te doden maar ook in de Gehenna te werpen' (Luc. 12:4-5).

God is het middelpunt van ware aanbidding. Deze waarheid brengt beproevingen met zich mee, die niet verlicht kunnen worden door een beetje verbeteren en bijschaven.

Wij zijn de wierook die Christus brandt voor God, zowel onder hen die worden gered als onder hen die verloren gaan. Voor de laatsten is het een onaangename geur die tot de dood leidt, voor de eersten een heerlijke geur die leven schenkt. Wie is geschikt voor deze taak? (1 Kor. 2:15-16).

HET GAAT ALLEMAAL OM GOD

Het is een feit dat aanbidding een doel in zichzelf is. Het is bedoeld voor God. Als we Hem uit het oog verliezen, raken we het zicht op de hele aanbidding kwijt. Alles begint en eindigt met Hem.

Die gezindheid is echter niet passief. Deze aanbidding vraagt betrokkenheid. Telkens weer zien we in Openbaring de oudsten hun kroon neerwerpen en diep buigen voor hun God (zie Op. 4:9-11). Uit de grondtekst blijkt duidelijk dat zij dit vrijwillig doen. Niet omdat ze overweldigd zijn door zijn heerlijkheid of overmand worden door iets van buitenaf. De oudsten zijn geraakt door de openbaring van wie Degene is die voor hen staat en door een weloverwogen daad van hun wil buigen ze zich neer.

‘U komen alle lof, eer en macht toe, Heer, onze God, want u hebt alles geschapen: uw wil is de oorsprong van alles wat er is’ (Op. 4:11).

Als gevolg van de kracht van dit soort aanbidding wordt de aandacht verlegd van de aanbidder naar Degene die aanbeden wordt. De aandacht wordt gericht op God en niet op het aanbiddingsteam, het koor, de zangleider of de spreker. Aanbidding heeft niet langer iets te maken met hoe je overkomt en hoe je jezelf presenteert. God is aanwezig. Deze houding is weloverwogen – niet wachtend op een mystieke aanwezigheid, maar gericht op het binnengaan in de realiteit van wie God is. Aanbidding heeft niet alleen meer te maken met aangeraakt worden en kippenvel krijgen. God is hier, en zijn koninkrijk is gekomen.

Het is in deze plaats dat God zichzelf openbaart; Hij verkiest neer te dalen en te verblijven temidden van zijn gemeente. Dit is wat de Bijbel verstaat onder aanbidding. Ook al woont God in de voorhoven van de hemel in aanwezigheid van engelen en levende wezens, Hij verlaagt zich door te tronen op de lofzangen van zijn volk.² (Ps. 22:4); Jezus bevindt zich temidden van de gemeente die tot de Vader zingt (zie Hebr. 2:12); en als we naderen tot God, nadert Hij tot ons (zie Jak. 4:8). De Heilige Geest, gezonden door de Vader en de Zoon, heeft hier de vrijheid om Christus te verheerlijken en om gerechtigheid, oordeel en rechtvaardigheid te vestigen. Hij geeft de kerk kracht Zijn werk te doen.

Als God nadert, komt ook de volheid van zijn Drieënige aanwezigheid en zijn Koninkrijk. Als we God uitnodigen aanwezig te zijn, verwelkomen we ook de heerschappij van zijn koninkrijk. Alle plannen moeten wijken

voor die van Hem. Alle overheden en machten moeten zich aan Hem onderwerpen, of anders de consequenties aanvaarden. Er is geen plaats voor afgoden. Alles wat onecht is zal ontmaskerd worden. De echte aanbiddingservaring blijft niet zonder levensveranderende gevolgen. De Koning is hier, en zijn koninkrijk is gekomen.

Soms kunnen we ons ongemakkelijk voelen bij een dergelijke ontmoeting tijdens de aanbedding. De aanbedding die zich allereerst op God richt en zijn aanwezigheid onder ons erkent, kan ons in de war brengen. Het is niet zo dat we iets wat ons kracht moet geven verwelkomen of de aanwezigheid van een verre godheid oproepen. We richten ons niet op goede ideeën of filosoferen over het idee 'God'. Het gaat erom dat we erkennen dat Hij echt is en dat Hij leeft. God heeft gedachten, meningen, gevoelens en inzichten over wat er onder ons gebeurt. Zoals we Jezus in Openbaring door de kerken zagen wandelen, terwijl Hij beoordeelde wat Hij zag, zo wisselt Hij ook nu van gedachten met ons in de kerk; Hij wil volledig betrokken zijn in het leven van onze gemeenschap en omgang met ons hebben (Op. 3:20). Verbazingwekkend!

Ruimte maken voor God in onze aanbedding is dus niet iets vaags of theoretisch. Wat aanbedding werkelijk christelijk maakt is nabijheid. God is in de kamer. Aanbedding is nu niet alleen maar objectief, het is ook diep persoonlijk. De liederen gaan niet langer alleen maar *over* God, ze worden gezongen *tot* God. Bewondering tonen is niet misplaatst, maar vormt een vitaal onderdeel van de authenticiteit van aanbedding. Aanbedding wordt dan het reageren op Gods aanwezigheid. De dynamiek van

de liturgie verandert van een monoloog in een dialoog en is een reactie als de hemelse regering doorbreekt in de tegenwoordige heerschappij. God is hier, en wij zullen nooit meer dezelfde zijn.

*De meeste samenkomsten in de kerk zijn ingesteld op aanbidding, de sacramenten en de verkondiging van Gods Woord. Alle drie kunnen die overigens leiden tot genezing en andere werken van God.*³

De aanwezigheid van God is niet langer buiten ons bereik; het Koninkrijk is hier en onder ons.

DE SCHAT OPNIEUW OPEISEN.

A. W. Tozer stelde ooit dat aanbidding 'het ontbrekende juweel van de kerk' is.⁴

Aanbidding moet gekoesterd worden, vastgehouden met het besef dat het niet van ons is om in bezit te houden. Lucifer zou er goed aan gedaan hebben dit advies serieus te nemen. Aanbidding draait niet om ons. Met een zoete mengeling van nuchterheid en onuitsprekelijke vreugde nemen we deel, wetend dat we betrokken zijn bij iets goddelijks dat niet geïnspireerd is door menselijk vernuft of lege godsdienstigheid. Het is een werk van genade. We worden aangespoord om aan iets deel te nemen wat onze eigen inspanningen te boven gaat.

*Zoals een hinde smacht naar stromend water
zo smacht mijn ziel naar u, o God.*

*Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God
wanneer mag ik nader komen en Gods gelaat aanschouwen?*

(Ps. 42: 2-3)

*Van verlangen smacht mijn ziel naar de voorhoven van de Heer.
Mijn hart en mijn lijf roepen om de levende God
(Ps. 84:3)*

De uitnodiging is duidelijk. We blijven niet weg van onze samenkomsten, zoals sommigen doen, maar we rennen naar de plaats van aanbidding om God zelf te ontmoeten. De aanbidding die God zoekt is niet buiten ons bereik. We kunnen samen reizen naar deze plaats van totale overgave en vertrouwen en ons uitstrekken naar Gods aangezicht en de diepste verlangens van onze ziel laten stillen.

Van tijd tot tijd zou de kerk moeten inventariseren wat het meest wezenlijke, belangrijkste en vitale is in ons gemeenschapsleven. Nú is het de tijd. Laten we de aanbidding ontdekken waar God naar verlangt.

HOOFDSTUK 2

Geboren in Sion

Wat is het doel van Jahwe? Zittend op zijn troon, wonehend in zijn hemels paleis met zijn engelenwacht en zijn aardse mensen verzameld vóór Hem? Het antwoord is in één woord: Aanbidding.

- Don Williams, Signs and Wonders and the Kingdom of God

Een van de meest consistente Bijbelse beelden die we van God hebben, is het beeld van God op de troon. Beginnend in het Oude Testament tot aan de Openbaring van Johannes, zien we God gezeten op een troon. Als we God zien, zien we Hem als Koning.

De troon waar God vanaf regeert staat in Sion; de plaats van oneindige aanbidding. Dit is de plaats waar God het liefst woont. Hij troont op de lofzangen van zijn volk (Ps. 22:4), en Hij wil graag zijn waar zijn volk samenkomt om Hem te prijzen.